

Herbezinning en oriëntatie op het pastoraat

wijkgemeente Meentkerk

Notitie 6 september 2017

Beleidscommissie

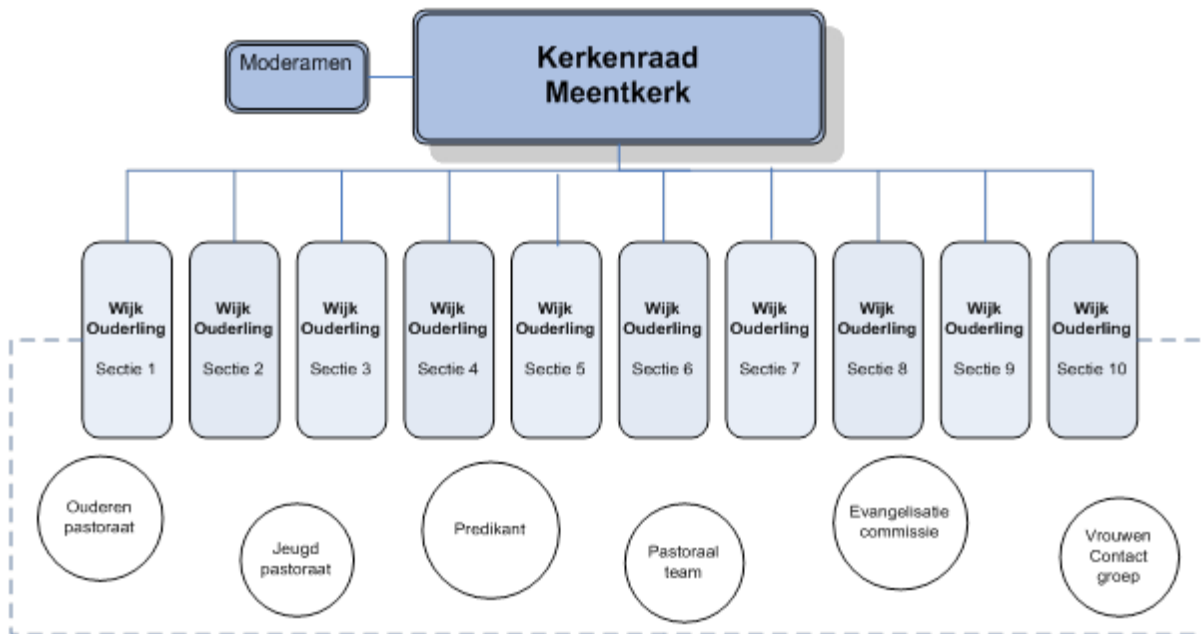
Harm Rebel

Bijlage 5

Pastoraal organogrammen

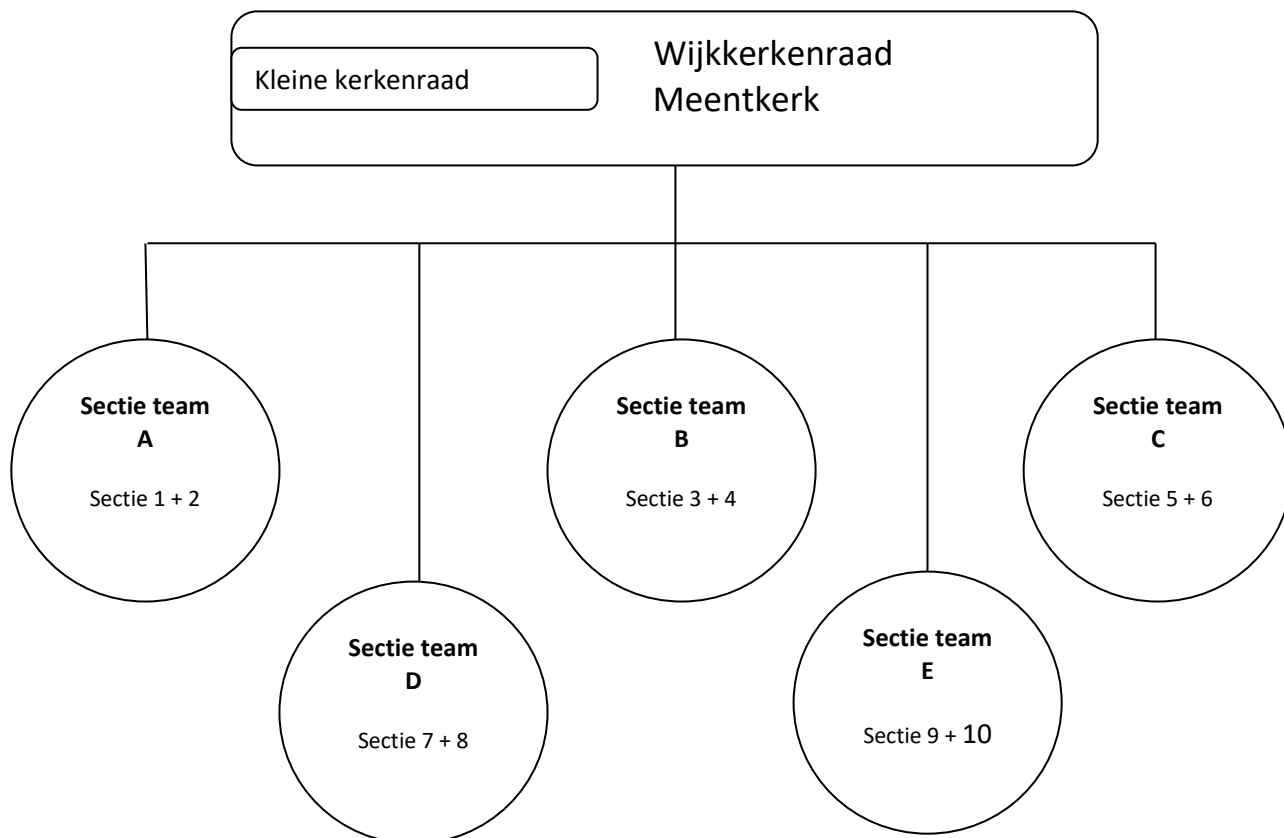
Om aan de behoefte aan duidelijkheid in verantwoordelijkheden te voldoen, is er van de bezinning een pastoraal organogram gemaakt (*Figuur 1*). In dit organogram is de sectieouderling de eerste pastoraal verantwoordelijke, wat niet betekent dat de sectieouderling al het pastoraat zelf vorm moet geven. Hij schakelt juist andere ambten of werkgroepen in om het pastoraat handen en voeten te geven.

Figuur 1. Pastoraal organogram (wijkouderling = sectieouderling)

Er is daarnaast ook een brainstormtraject geweest met een aantal ambtsdragers uit de kerkenraad over de structuur van de kerkenraad. De uitkomst van deze brainstorm, die op 9 februari 2016 in de kerkenraad is besproken, laat nog een ander organogram zien (*Figuur 2*), wat ook passend is bij de omschrijving van de bovenstaande wenselijke situatie.

Figuur 2. Pastoraal organogram

Toelichting sectieteams: deze bestaan tenminste uit de beide sectieouderlingen van de twee secties en de beide bezoekbroeders. De sectieteams kunnen bij voorkeur aangevuld worden met: het ouderenpastoraat (afhankelijk van sectie), lid van het jeugdpastoraat, lid van pastoraal team, lid van de missionaire commissie, leden van de vrouwencontactgroep, een ouderling kerkrentmeester (budgetbeheer) en een diaken (diaconaat). De predikant neemt op aanvraag deel aan een sectieteam overleg. Een sectieteam is verantwoordelijk voor het pastoraat/diaconaat wat binnen een sectie mag plaatsvinden en bestaat uit ambtelijke en niet-ambtelijke leden. Het uitgangspunt is dat een sectieteam de gemeenteleden die binnen de sectie wonen ondersteunt in het vormgeven van onderling pastoraat.

Bijlage 6

Pilot buur(t)ontmoeting

Binnen de gedachten van Pastoraat 'nieuwe stijl' is in seizoen 2014/2015 een pilot gestart met een buur(t)ontmoeting in de sectie van broeder PeterJan. Voor deze buur(t)ontmoeting is een uitnodiging gemaakt (Figuur 3). De uitnodiging is verspreid onder een 10-tal adressen binnen de sectie van broeder PeterJan. Hiervoor is de Kamperzand als straat gekozen, omdat daar voldoende adressen van KM, HKM en NKM gemeenteleden te vinden waren.

Figuur 3. Uitnodiging Buur(t)ontmoeting

**UITNODIGING
BUUR(T)ONTMOETING**

**Donderdagavond
21 mei 2015
20.00 uur – 21.30 uur
Eij fam. Van de Graaf
Kamperzand 76**

Een buur(t)ontmoeting staat voor :

**Pastoraat
Ontmoeting
Omzien naar elkaar
Van betekenis zijn voor elkaar
Kerk zijn in je eigen woonomgeving**

Heeft u vragen of wilt u meer informatie?
Neem gerust contact op met de wijkouderling
Peter Jan van de Put, tel. nr. 5264386 of
Maarten Kruijmer, tel. nr. 8881925.

Graag tot ziens !

Evaluerend is deze eerste ervaring van een buur(t)ontmoeting op 21 mei 2015 positief te noemen. De buur(t)ontmoeting werd positief ontvangen door de aanwezigen kerkelijke én niet-kerkelijke meeleverenden. Er is tijd genomen voor onderlinge kennismaking, voor uitleg van de bijeenkomst, er is tijd genomen voor een Bijbelse bezinning en middels zelfgemaakte 'stellingen op tafel' vond het onderling gesprek plaats. In verwachting van een tweede bijeenkomst is afscheid genomen.

De tweede bijeenkomst vond plaats op 6 januari 2016. Aan het einde van het jaar 2015 was voor velen namelijk te lastig. Opnieuw was er een niet-kerkelijk meelevende aanwezig. Ook al moet ze niet zo veel van de kerk weten, ze vond het wel prettig om mensen in haar wijk beter te leren kennen. Tevens zijn er een aantal leden extra uitgenodigd, omdat zij geografisch dicht bij de Kamperzand wonen. Op de avond is gevraagd of er iets was veranderd na de eerste buur(t)ontmoeting. Daar kwamen positieve reacties op. Ze hadden meer contact gehad met elkaar in de afgelopen tijd en gaven daar concrete voorbeelden van. Opnieuw zijn de aanwezigen met elkaar in gesprek gegaan met gebruik van 'stellingen op tafel', nadat er

een korte Bijbelstudie plaats had gevonden over de ontmoeting van Jezus met de Samaritaanse vrouw bij de waterput.

Om te voldoen aan twee ontmoetingen per jaar, zijn er gemiddeld acht buur(t)ontmoetingen per jaar nodig binnen één sectie. De belasting om dit te organiseren is nog niet duidelijk te overzien. Per sectie dient gekeken te worden welke samenstelling van adressen het meest wenselijk en reëel is. Een geografisch overzicht maken is daarvoor helpend.

Huisbezoek versus buur(t)ontmoeting

Zowel huisbezoeken als een buur(t)ontmoetingen zijn vormen van pastoraat, waarin de ambten binnen de kerkenraad contact hebben met de gemeenteleden. Van beide vormen zijn zowel voor- als nadelen te noemen. Hieronder volgt een overzicht.

Huisbezoek		Buur(t)ontmoeting	
Voordelen	Nadelen	Voordelen	Nadelen
Nadruk op individueel pastoraat	Ambtsdrager (+bezoekbroeder) is alleen verantwoordelijk voor pastoraat – Geen stimulans voor onderling pastoraat in de gemeente.	Het onderlinge pastoraat wordt bevorderd	Er is minder tijd/energie voor 1 op 1 pastoraat vanuit de kerkenraad
Tijd en gelegenheid om als ambtsdrager (+bezoekbroeder) iedereen elke twee jaar te bezoeken	Weinig contact tussen pastoraal ambtsdragers onderling en andere pastoraal werkers	Een team is samen verantwoordelijk voor een sectie – dit vergroot ook de kans op een goede follow-up als er iets wordt geconstateerd	De kerkenraad heeft minder grip op het pastoraat
Rechtstreeks contact kerkenraad- gemeente	In de praktijk beperkte mogelijkheden voor follow-up na een pastoraal bezoek	Onderlinge betrokkenheid tussen verschillende personen die pastoraal/diaconaal op een adres betrokken zijn.	Wellicht is het niet mogelijk om structureel iedereen eens in de ... jaar te bezoeken vanuit de kerkenraad
	Verleen je pastoraat (veronderstelt vertrouwensband) als je eens in de twee jaar bij iemand komt?	Grotere kans op 'effectief' pastoraat, omdat er meer mensen betrokken zijn en er dus meer inzet kan worden gedaan op 1 persoon.	
		Er kan meer uitgegaan worden van 'pastorale nood'	

Bijlage 7

Hieronder de uitkomst van de reacties van de ouderlingen en bezoekbroeders op de probleemstellingen zoals verwoord in de notitie 'herbezinning pastoraat' (zie de 7 punten op pagina 3 en 4 van dit document). Daarbij konden de broeders aangeven door middel van 'stickers' welke zij zelf herkennen en waar wat hen betreft iets mee moet gebeuren. Aantal aanwezigen: 15. In de tabel hieronder zijn alleen de ja-antwoorden van deelnemers weergegeven. Nee-antwoorden of geen mening zijn niet genoteerd.

Probleemstelling	Aantal herkenbaar	Aantal actie nodig
Ik heb de wens om terug te keren naar de 'bedoeling' van het ambt om onvrede over de (taak) uitvoering van het ambt en de tijdsbelasting die dat met zich meebrengt, te voorkomen of verminderen	5	7
Ik vind dat de waarde die gehecht wordt aan participatie van gemeenteleden en de opdracht aan alle 'heiligen'(leden van de gemeente), om oog te hebben voor elkaar (pastoraat), onvoldoende uit de verf komt in het doen van huisbezoeken.	6	6
Ik kom met moeite aan 20 huisbezoeken per jaar door de grotere taakbelasting van mij als ambtsdrager en door beperkte beschikbaarheid van gemeenteleden.	5	7
Ik heb zorgen over een mogelijke toekomstige situatie dat er te weinig ambtsdragers zijn om te kunnen voldoen aan de verwachting en frequentie van een huisbezoek.	9	12
Vooronderstelde beelden bij en verwachting van het ambt kunnen mij belemmeren in de uitoefening van het ambt. Helderheid over en invloed hebben op de invulling van het ambt zou mij helpen.	0	8
De predikant is voor mij de spil van allerlei pastorale zaken in de gemeente. Dat is echter niet wenselijk voor de predikant, omdat hij zich met andere taken dient bezig te houden.	4	7
Ik twijfel over de effectiviteit van het huisbezoek als vorm van pastoraat. Mede, doordat er maar één huisbezoek plaatsvindt in de periode van 2 – 2,5 jaar. Relatie opbouwen en werken aan vertrouwen is dan lastig. Het is ook kwetsbaar bij wijziging van persoon en sectie.	6	6

Bijlage 8

Uitkomst wijkgemeenteavond over pastoraat, 20 april 2016

In groepjes van 4 tot 6 personen (zoveel mogelijk verschillende generaties per groep) hebben gemeenteleden met elkaar gesproken over een aantal vragen (hier niet genoemd). Per groepje hebben ze vervolgens antwoord gegeven op de onderstaande vragen.

1. Probeer, op basis van de vorige vragen, in een paar kernwoorden te omschrijven wat jullie als groep belangrijk vinden in/aan het pastoraat. Schrijf dit op de gele post-its.
2. Wat is er voor nodig om als gemeente op deze manier (dus: zoals je net in je groepje hebt besproken) pastoraal te zijn? Probeer zo concreet mogelijk te zijn! Schrijf tips en ideeën op roze post-its.
3. Op welke manier zou je zelf een bijdrage kunnen leveren aan pastoraal gemeente-zijn? Schrijf tips en ideeën op groene post-its.

Gele post-its:

Leiding jeugd Gesprekken met kinderen Concreet in gesprek Doe eens iets verrassend, wees creatief Wandelend	Zelf mensen aanspreken Kaart sturen Aanbellen Bloemengroet	Elkaar enthousiasmeren en samen naar dingen gaan.
Praktisch invullen	Jezelf open stellen Maak het jezelf niet te moeilijk Kaartje sturen Koffie drinken na de dienst ontmoeting	Deelnemen aan kerkelijke activiteiten en commissies.
Aandacht voor kinderen en jongeren.	Actief zijn in de gemeente De 'bank' in de kerk in de gaten houden en groeten die naast je zit. Een hand geven bij Avondmaal We wensen elkaar een gezegende dienst, ook aan begin van de dienst aan je buurman/vrouw	Oplettend zijn Doorgeven.
Voor anderen koken Boodschappen doen Bewust van zijn dat ja naar de andere om moet zien = opdracht.	Jaarlijks een avond voor nieuw ingekomenen.	Omzien naar mensen in je eigen straat of buurt.

Roze post-its

Werken in wijkcommissies	Meldpunt voor zorgen en gebeurtenissen om aandacht te kunnen geven aan gemeenteleden. Herkenbaar zijn als sectie ouderlingen.	Jezelf openstellen Gevoed worden door de Eredienst, Bijbellezen en gebed. Houding: de andere willen ontmoeten.
--------------------------	--	--

Meer tijd besteden aan de kringen. Beleid hiervoor maken.	Psycho-pastoraal team.	Groep personen voor praktische ondersteuning (koken, strijken, bezoek, kaartje). Doopdienst afmelding in het kerkblad.
Kennismaking tijdens de dienst van nieuwelingen. Buddy's voor jongeren.	Smoelenboek gemeenteleden. Herkennen en daar iets mee doen.	Elkaar beter leren kennen. Thema avonden , eten bij elkaar Bijbelstudie/kring.
Kerkelijke activiteiten zoals koffiedrinken, gemeentedag, Bijbelkringen etc.	Handvatten, opleiding, voorlichting hoe je iemand kan benaderen dmv een avond door iemand die er voor geleerd heeft. Liefde.	Trouw zijn aan de ander. Vrijwillig is niet vrijblijvend. Mensen rekenen op je. Durven elkaar aan te spreken contact te leggen, drempels weg te nemen.
Gavengericht werken. Mensen met elkaar verbinden. Welkomstcommissie. Positieve nieuwsgierigheid van gemeenteleden inzetten.	App groep baby uitbreiden met ouderen en jongeren.	Betrokkenheid Toerusting van gemeenteleden. Op maat pastoraat Oplettendheid van gemeenteleden.
'kleiner denken'. Kijken naar degene die voor, achter of naast je zit.	Gebruik de vrouwencontactgroep en andere oplossingen om dingen door te geven.	Om je heen kijken en durf mensen aan te spreken op een positieve wijze, geen sociale controle.

Blauwe post-its

Open zijn, Aanspreken, Omzien Zien wie je mist in de kerk Mensen voorstellen Kennen en gekend worden.	Zorg voor huidige gemeenteleden.	Omzien naar elkaar binnen je eigen 'geografische' kring.
Luisteren, Helpen, Empathie Leven vanuit geloof Pastoraat is van ons allemaal Coördinerende rol van de kerkenraad.	Luisterend oor De hand aanreiken (praktisch)	Omzien/opmerken van nieuwe gemeenteleden en kennis maken door eventueel bezoek.
Luisteen en omzien naar elkaar Betrokkenheid.	Gezien worden. Leeftijd doorbrekend	Maatwerk Elke leeftijdscategorie heeft zijn eigen behoeften.
Bijbel = uitgangspunt Luisteren Regelmaat Pas op voor aannames Durf te vragen Omzien/vanuit Jezus	Pastoraat en praktisch Omzien naar elkaar Gezien worden Praten. Pastoraat vanuit de ambten.	Luisteren Ontmoeting Bidden Veiligheid beiden Praktisch helpen Nakomen wat je beloofd
Een relatie met de ander opbouwen Elkaar in het oog hebben Iemand 'zien' die niet lid is van de kring, bij koffie drinken. Persoonlijk initiatief	Wijkindeling, zodat je elkaar beter kan signaleren.	

Bijlage 9

Kort verslag bespreking toerustingsavond 28 november 2013

Hoe houden we het vol?

1. Waarom hebt u de roeping tot het ambt aanvaard?
 - Ambtelijk werk dwingt je om actief met je geloof bezig te zijn;
 - Roeping van Christus;
 - Je inzetten voor de gemeente waar je onderdeel van bent;
 - Antwoord op belijdenis.
2. Hoe verhoudt zich de verwachting die u had van het ambt met de praktijk?
 - Er wordt erg veel vergaderd;
 - Ambtelijk functioneren is lastiger dan verwacht;
 - Behoefte aan minder bestuurlijke drukte;
 - Tijd is moeilijk te managen;
 - Behoefte aan prioritering;
 - Kerntaken raken uit beeld omdat we ondergesneeuwd raken door organisatorische zaken;
 - Het leven is gejaagder dan vroeger;
 - Het leven is druk. We moeten voortdurend keuzes maken tussen gezin, werk en kerk;
 - Er zijn teleurstellingen. Je moet er voor vechten om het ambtelijk werk met enthousiasme te blijven doen;
 - Er zijn te veel organisatorische dingen. Dat is mij tegengevallen. Ik had de verwachting dat ik meer aan het pastorale werk zou toekomen;
 - We zouden efficiënter moeten vergaderen;
 - De laatste jaren zijn er heel wat beleidsnotities 'over de schutting gegooid'. Daar is heel veel tijd in gaan zitten. Het was een extra verzwaring.
3. Wat was/is voor u doorslaggevend bij de afgelopen/komende afweging voor het aanvaarden van een nieuwe ambtstermijn?
 - Dienen om te voorzien in de noden van mensen;
 - Ambt is niet de enige zinvolle invulling van je rol in de kerk;
 - Het is dankbaar werk. Je krijgt er veel voor terug.
4. Welke taken zijn onlosmakelijk verbonden met het ambt en welke niet? Waarom wel/niet?
 - Pastorale zorg;
 - Verantwoordelijkheid voor de eredienst;
 - Besturen van de kerk (het besturen wel zoveel mogelijk ontdubbelen);
 - Kunnen we de kerkenraad niet anders organiseren en meer in commissies bespreken?
5. Welke taken zijn onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad overdraagbaar aan gemeenteleden?
 - Vertrouwen hebben in gemeenteleden met bestuurlijke gaven;
 - Meer gemeenteleden inschakelen en zo gebruik maken van hun gaven;
 - Gemeentedag;
 - Gemeenteavond;
 - Kindernevendienst.

De zin van huisbezoek

1. Wat ziet u als de zin van huisbezoek? En hoe ervaart u zelf het huisbezoek dat bij u wordt afgelegd?
 - Ontmoeting in wederkerigheid waarbij goed luisteren aan het spreken voorafgaat;
 - Jezus Christus dient centraal te staan;
 - Welke zorgen leven er;
 - Het is een vreugde om huisbezoek te mogen doen;
 - Het heeft iets ongemakkelijks, hoe goed ken je elkaar nou precies?;

- Het is ook moeilijk en vaak teleurstellend. Vaak ben je niet welkom;
 - Mensen zijn ontzaglijk druk met zichzelf. Ze kiezen voor andere dingen;
 - Er kunnen ook diepe, persoonlijke gesprekken plaatsvinden;
 - Soms wordt er niet op je komst gerekend, terwijl er wel een afspraak is gemaakt. Of je wordt om 18.00 uur afgebeld. 'Het komt vanavond niet uit';
 - Het komt ook voor dat gezegd wordt: 'Ik laat wel weten wanneer het me uitkomt.' En dan hoor je nooit meer wat;
 - Het gaat erom dat wij gemeenteleden in de peiling hebben en dat zij merken dat zij 'gezien' worden.
2. Wordt naar uw inzicht het doel, zoals hierboven geformuleerd, bereikt? Wat vindt u van de frequentie van het huisbezoek?
- Gesprekken blijven steken in algemeenheden. Als er één keer per twee jaar huisbezoek wordt afgelegd, kan er geen vertrouwensrelatie ontstaan. Dan leg je geen diepe zielenroerselen bloot;
 - Kerkelijke zaken komen makkelijk aan de orde, het geloofsgesprek veel minder;
 - Schriftlezing beter benutten om in gesprek te komen;
 - Deelnemers aan Bijbelkringen lijken toegankelijker;
 - Er is ook in dit verband meer individualisme. Mensen bepalen hun eigen agenda;
 - Toch blijft huisbezoek zinvol. Het is een goed gestructureerde vorm van pastoraat. De namen van alle gemeenteleden passeren de revue;
 - Frequentie van 1x per 2 jaar is prima (1,5 uur per bezoek).
3. Als u zelf huisbezoek aflegt, hoe ervaart u het tijdsbeslag dat dit aspect van het ambtelijke/pastorale werk op uw agenda legt?
- Is te managen als je structuur in je agenda aanbrengt; d.w.z. vaste avond(en) en niet overslaan als er in die week ook nog andere kerkelijke verplichtingen zijn.
4. Er zijn in onze gemeente veel activiteiten waaraan gemeenteleden deelnemen. Vindt u dat het huisbezoek een toegevoegde waarde heeft?
- Ja en huisbezoek dient op de eerste plaats te staan;
 - Op huisbezoek tref je gemeenteleden aan die je op geen enkele activiteit tegenkomt.
5. Vindt u het groothuisbezoek een goed alternatief voor het 'gewone' huisbezoek? Ziet u nog andere alternatieven?
- Nee, dan raak je de individuele relatie kwijt;
 - Alternatief is een kleinere groep op niveau van straat of postcode.
6. Hoe zou 'het omzien naar elkaar vanuit Gods omzien naar mensen' in onze gemeente meer gestalte kunnen krijgen?
- Uitgaande van de uitdrukking 'omzien naar elkaar', zouden we kunnen differentiëren:
 - a. Gemeenteleden die kerkelijk zeer betrokken zijn, trouw naar de kerk gaan, op een Bijbelkring zitten, etc. hebben geen huisbezoek nodig. Naar hen wordt omgezien en zij zien naar anderen om. Als zij toch huisbezoek willen ontvangen, dan kunnen zij dit zelf aangeven;
 - b. We kunnen ons dan concentreren op gemeenteleden die minder betrokken zijn en naar wie meer moet worden 'omgezien';
 - Door alle gemeenteleden hierbij te betrekken.